

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองของประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้ดำเนินพัฒนามากว่า ๗๕ ปี ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีการประกาศใช้ ยกเลิก และแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหลายครั้งเพื่อให้เหมาะสมแก่สภาวะการณ์ของบ้านเมืองและกาลสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปและโดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ได้บัญญัติให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญและคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญขึ้น มีหน้าที่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ทั้งฉบับสำหรับเป็นแนวทางการปกครองประเทศโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางทุกขั้นตอน และนำความคิดเห็นเหล่านั้นมาเป็นข้อคำนึงพิเศษในการยกร่างและพิจารณาแปรญัตติโดยต่อเนื่อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐^๑ มีสาระสำคัญเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันของประชาชนชาวไทยในการธำรงรักษาไว้ซึ่งเอกราชและความมั่นคงของชาติ การทำนุบำรุงรักษาศาสนาให้สถิตสถาพร การเทิดทูนพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและเป็นมิ่งขวัญของชาติ การยึดถือระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเป็นวิถีทางในการปกครองประเทศ การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างเป็นธรรม กำหนดกลไกสถาบันทางการเมืองทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารให้มีดุลยภาพและประสิทธิภาพตามวิถีการปกครองแบบรัฐสภา รวมทั้งให้สถาบันศาลและองค์กรอิสระอื่นสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยสุจริตเที่ยงธรรมและมุ่งหวังให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองภายใต้ระบอบประชาธิปไตยทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศและที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คือ หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐาน แห่งรัฐ ส่วนที่ ๔ แนวนโยบายด้านการศาสนา สังคม การศึกษา และวัฒนธรรม มาตรา ๘๐ (๑) คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา ปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และพึงพาตนเองได้และมาตรา ๘๗ กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ

ในปัจจุบันสภาพสังคมไทยมีความเคลื่อนไหวที่รวดเร็วซับซ้อน มีแนวโน้มของความรุนแรงและความแตกแยกอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ความเป็นธรรมทางสังคมและความสมดุลของระบบนิเวศน์ การแก้ปัญหาต่างๆ มักคาดหวังไปที่รัฐบาล

^๑มีชัย ฤชุพันธุ์, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐, (กรุงเทพมหานคร : สภานิติบัญญัติ, ๒๕๕๐), หน้า ๒๓.

รวมทั้งหน่วยงานราชการ และองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ แต่ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาโลกต่างๆ เหล่านี้ไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริงทางเลือกหนึ่งในการพึ่งตนเองคือ การใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอันได้แก่หลักทศพิธราชธรรม ซึ่งเป็นอีกแนวคิดหนึ่งของการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานร่วมกันบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วม นำมาซึ่งการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน การสร้างวิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมองค์กรของหน่วยงานนั้นๆ อย่างมีความสุขด้วยการอยู่แบบไทยๆ มีความผาสุกในการดำรงชีวิตตั้งแต่เกิดจนตายและถือได้ว่าเป็นวิถีชีวิตของสังคมประเทศไทยตามแนวทางแห่งพระพุทธศาสนา อันเป็นพื้นฐานของมิติทางสังคมที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยในปัจจุบันเป็นอย่างมาก เพราะฉะนั้นเรื่องการปฏิบัติตนตามหลักทศพิธราชธรรม นอกจากจะเป็นแนวคิดของการสร้างเกาะกำแพงในอันที่จะไม่ให้ชีวิตห่างไกลจากหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาแล้ว ยังเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาคนให้รักและเข้าใจในแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา รักถิ่น รักองค์กรหรือหน่วยงานที่ตนเองปฏิบัติ รักบ้านเกิดเมืองนอน รักประเทศ มีความซื่อสัตย์ต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ทำให้เราอยู่อย่างมีความรัก ความผูกพัน เพราะฉะนั้นในการสร้างบ้านเมืองให้เข้มแข็ง เราจึงต้องสร้างที่ฐานของบ้านเมือง ซึ่งก็คือ การสร้างให้บุคลากรหรือคนในองค์กรหรือหน่วยงานให้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในหน่วยงานนั้นๆ

ราชอาณาจักรไทยเคยมีการกำหนดเป็นความนิยมไว้ว่า พระเจ้าแผ่นดินทรงเป็นพระโพธิสัตว์ อันหมายถึงกษัตริย์ไทยทรงบำเพ็ญบารมีเพื่อพุทธภูมิด้วย ดังนั้นพระเจ้าแผ่นดินไทยแต่เดิมจึงทรงบำเพ็ญบารมีเป็นหลักยิ่งกว่าการตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรม แต่ต่อมา เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ทรงปรารถนาพุทธภูมิแล้วทรงกระสับกระส่าย ฟุ้งไปด้วยตัณหา จึงทรงตั้งความปรารถนาใหม่ คือ ทรงปฏิบัติเพื่อธรรมที่สุดแห่งทุกข์เท่าที่จะพึงเป็นไปได้ จึงทำให้ทรงเน้นการตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรมมากกว่าจะบำเพ็ญบารมีเพื่อพุทธภูมิ พระจริยานี้ได้กลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติมาจนปัจจุบัน คือ พระเจ้าแผ่นดินไทยทรงตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรมเพื่อการปกครองประชาชน และ ทรงบำเพ็ญบารมีเพื่อธรรมอันสูงสุดในพุทธศาสนาประกอบกันไป สันนิษฐานว่าทศพิธราชธรรมเป็นที่ทราบและปฏิบัติกันมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ซึ่งทศพิธราชธรรมนี้มีที่มาจากชาดกพระไตรปิฎกของพุทธศาสนานั้นเอง โดยชาดกที่กล่าวถึงทศพิธราชธรรมคือชาดกเรื่องมหาหังสชาดก ซึ่งแปลว่า เรื่องใหญ่แสดงถึงหงส์ พระบาลีอ้างว่า พระพุทธเจ้าตรัสเล่าเรื่องราวของทศพิธราชธรรมด้วยพระองค์เอง โดยในพระบาลีแสดงแต่ถ้อยคำโต้ตอบกัน

ธรรมทั้ง ๑๐ ประการนั้นเองจึงเป็นที่มาของทศพิธราชธรรมที่พระมหากษัตริย์ไทยทรงตั้งอยู่ในอย่างสม่ำเสมอ โดยท่านเป็นการให้ทรงบำเพ็ญทานเพื่อความสุขของประชาชน ดังที่ได้ทรงพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อช่วยเหลือประชาชน ศิลปเป็นความประพฤติดีงาม ทรงประพฤติพระจริยา พร้อมทั้งพระกาย พระวาจา สะอาดงดงามตามขัตติยราชประเพณี ดำรงด้วยดี การงดเว้นตามสิกขาบทอันเป็นไปเพื่อประชาชน ทำให้ประชาชนชาวไทยอุ่นใจ ไม่ต้องเกรงราชภัย บริจจาคะเป็นการสละประโยชน์ส่วนน้อยเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ ทรงสละประโยชน์ สละความสุขส่วนพระองค์เพื่อประโยชน์ของประชาชน อาชวชะเป็นความซื่อตรง ทรงประพฤติสุจริต ตรงต่อความดี ตรงต่อธรรม อันแสดงถึงพระปัญญาอันล้ำลึก เพราะความตรงต่อสภาวะนี้จะเกิดได้ก็ด้วยปัญญานั้นเอง มัททวะเป็นความอ่อนโยน ไม่ถือพระองค์ เพราะความที่จิตพระองค์เป็นสมาธิ ไม่กระด้างด้วย

นิรณัม จึงทำให้จิตใจของพระองค์เป็นจิตอ่อน ปรองดอง และอ่อนโยน ตปะเป็นความทรงเดช คือการแผดเผากิเลสตัณหา มิให้เข้ามายุ่งยิด ไม่ทรงหลงใหลในสุขปรนเปรอ แต่ทรงมุ่งเพียรให้กิจบริบูรณ์ อักโกธะเป็นความไม่โกรธ ด้วยพระเมตตาที่มีต่อบุคคลอื่น จึงทำให้ทรงไกลจากความโกรธได้ อวิหิงสาเป็นความไม่เบียดเบียน ทรงมีพระกิริยาที่ไม่เบียดเบียนบุคคลอื่น สัตว์อื่น ให้เดือดร้อน ซึ่งนอกจากประชาชนจะไม่เดือดร้อนแล้ว ยังได้รับพระราชสงเคราะห์จากพระองค์อีกด้วย ดังเช่น โครงการในพระราชดำริต่างๆ ขันติเป็นความอดทน ทรงอดทนต่อความเหนื่อยยากพระวรกาย ต่อความยากลำบากต่างๆ ในการทรงงานในพื้นที่ทุรกันดารต่างๆ เพื่อความสุขของประชาชน และอวิโรธนะเป็นความไม่คลาดธรรมดา วางพระองค์ให้เป็นหลักหนักแน่นในธรรม ไม่ทรงปฏิบัติผิดทั้งในเรื่องของวิชาการ เช่น ทรงทราบขั้นตอนในการทำงานต่างๆ อย่างแจ่มแจ้ง และ ในเรื่องของความถูกต้องตามธรรม

ปัญหาที่เกิดจากโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ขององค์การเป็นจำนวนมากทำหน้าที่บริหารและรับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ ในองค์การหลายแบบมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ มากมายเช่น ปัญหาการทุจริตต่อหน้าที่ ขาดความรับผิดชอบเอาใจใส่ดูแลประชาชน และไม่มีความโปร่งใส ปัญหาการขาดความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ทำให้เกิดการก้าวก่ายการทำงานกันและกัน การจัดแผนพัฒนาตำบล การใช้จ่ายงบประมาณผิดประเภท การขาดประชุมและการไม่สามารถควบคุมการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารได้ เป็นต้น ซึ่งการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ หลักทศพิธราชธรรมซึ่งเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติตนของบุคลากรร่วมกับการปฏิบัติงานนั้น มีส่วนสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้การปฏิบัติงานภายในหน่วยงานหรือองค์กร บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ดียิ่งขึ้นดังนี้

ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะทำการศึกษาในเรื่อง “การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อต้องการส่งเสริมหลักธรรมทางพุทธศาสนา คือทศพิธราชธรรมในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานในส่วนของบุคลากรและผู้ที่ทำหน้าที่ปกครองหรือผู้บริหารให้ได้นำไปใช้แก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นเพราะจะทำให้ทราบและรู้แนวทางการปฏิบัติงาน ทราบถึงปัญหาและข้อเสนอแนะในการนำหลักธรรมไปใช้ในการปฏิบัติที่เหมาะสมให้แก่ผู้ปกครองหรือผู้บริหารและหน่วยงานอื่นๆ ต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ ความคิดเห็นของประชาชนต่อทางการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

๑.๓.๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ มีอะไรบ้าง

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยเรื่องนี้ มุ่งศึกษาการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยทำการศึกษาจากความคิดเห็นของประชาชน ได้แก่ ทาน ศีล บริจาค อาชวะ มัทวะ ตปะ อักโกธะ อวิหิงสา ขันติ และอวิโรธนะ

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ขอบเขตตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย ตัวแปรต้น (Independent Variables) การนำหลักทศพิธราชธรรมมาบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรต้น และ ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ ๑) ด้านทาน ๒) ด้านศีล ๓) ด้านบริจาค ๔) ด้านอาชวะ ๕) ด้านมัทวะ ๖) ด้านตปะ ๗) ด้านอักโกธะ ๘) ด้านอวิหิงสา ๙) ด้านขันติ และ ๑๐) ด้านอวิโรธนะ

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๘,๓๖๓ คน^๒

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๗ รูปหรือคน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยในครั้งนี้กำหนดพื้นที่ในการศึกษา คือ เขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

^๒ข้อมูลทั่วไป สถิติประชากร, องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ <http://www.nongbua.go.th>, เข้าถึงเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๘

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เริ่มดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน กันยายน ๒๕๕๘ ถึง เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ รวมเป็นระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก ทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่าง กัน

๑.๕.๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก ทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่าง กัน

๑.๕.๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก ทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่าง กัน

๑.๕.๔ ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก ทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่าง กัน

๑.๕.๕ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก ทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่าง กัน

๑.๕.๖ ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก ทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่าง กัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การบริหารงาน หมายถึง กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนด ไว้

หลักทศพิธราชธรรม หมายถึง คุณธรรมของผู้ปกครองบ้านเมือง หลักธรรมที่ใช้ในการ ปกครอง ประกอบด้วย ๑๐ ด้าน ดังนี้

๑) ด้านทาน คือ การรู้จักสงเคราะห์ อนุเคราะห์ สละทรัพย์สิ่งของ ช่วยเหลือผู้อื่น ให้คำแนะนำ และ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เพื่อให้เกิดความอยู่ดีกินดีของประชาชน

๒) ด้านศีล คือ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามครรลองคลองธรรม ประกอบ สัมมาอาชีพโดยสุจริต ไม่ทำลายสิ่งที่มีชีวิต ไม่หลอกลวง ไม่ลักขโมย ไม่เอาจริงเอาจัง ไม่ประพฤติ ผิดในกาม ไม่กล่าวเท็จ และไม่ดื่มเครื่องดองของเมา คือ อย่างน้อยต้องรักษาศีล ๕ ข้อ

๓) ด้านบริจาค คือ เสียสละเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ได้แก่ สละความสุข สำราญส่วนตัว ทั้งชื่อเสียง เกียรติยศ การบำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม

๔) ด้านอาชชวะ คือ ซื่อตรง ทรงสัตย์ไว้มารยา ปฏิบัติภารกิจโดยสุจริต มีความจริงใจ ไม่หลอกลวงประชาชน

๕) ด้านมัทวะ คือ มีอัธยาศัยดี ไม่เย่อหยิ่งหยาบคาย มีความงามสง่า สุภาพ นุ่มนวล มีความกรุณาหรืออ่อนโยน

๖) ด้านตปะ คือ มีนิสัยเคร่งครัด จะต้องดำเนินชีวิตเรียบง่าย ไม่หมกมุ่นอยู่ในชีวิตฟุ่มเฟือยระยับยังข่มใจได้

๗) ด้านอักโธระ คือ รู้จักใช้เหตุผล ไม่กระทำการด้วยอำนาจความโกรธ มีเมตตาธรรมประจำใจ รู้จักรับความขุ่นเคือง สุขุมรอบคอบ มีจิตใจที่ดีไม่มุ่งร้ายต่อผู้อื่น

๘) ด้านอิหิงสา คือ มีจิตเมตตา กรุณา การไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่น ไม่ใช่ใช้อำนาจเกินขอบเขต ให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ไม่ทุจริตต่อหน้าที่ ไม่ลงโทษอาชญาแก่ประชาชนด้วยความอาฆาตเกลียดชัง

๙) ด้านขันติ คือ อดทนต่องานที่ตรากตรำ ไม่ท้อถอย อดกลั้น ข่มใจ ถึงถูกยั่วด้วยคำเสียดสีถากถาง ก็ไม่หมดกำลังใจ ไม่ยอมละทิ้งหน้าที่โดยชอบธรรม

๑๐) ด้านอิโรธนะ คือ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้อง เทียงธรรม และดำรงตนบนหลัก แห่งธรรม ปฏิบัติหน้าที่อย่างเสมอต้นเสมอปลาย ยึดผลประโยชน์ประชาชนเป็นที่ตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว หมายถึง หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ในเขตตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วยหมู่บ้าน จำนวน ๒๐ หมู่บ้าน

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบถึงการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

๑.๗.๒ ทำให้ทราบถึงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๗.๓ ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

๑.๗.๔ ผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปบูรณาการ ด้านการบริหารงานและส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักทศพิธราชธรรมที่มีความสัมพันธ์กับการทำงานของข้าราชการในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป